

TÕRVA TEATAJA

Väljaandja: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: Kroonpress Otsepost: Omniva Tiraaž: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

GÜMNAASIUMI B-KORPUS SAAB REKONSTRUEERITUD

Egon Ilisson

Viimastel aastatel, kui energiahinnad on märkimisväärselt tõusnud, on üha rohkem teemaks kulude kokkuvõtteid läbi rekonstrueerimise. Ka Tõrvas mõeldakse tõsiselt sellele, kuidas energiat ja seega ka raha säästa.

Tõrva gümnaasiumi õppehoone on oluline energiatarbija – koolikompleksi B-korpuse uuendamine võimaldab kulusid oluliselt vähendada. Projektitoetus saadakse selleks puhuks moderniseerimisfondist rohkem kui 600 000 eurot.

Sääst on märkimisväärne

Härjal on juba sarvist haaratud: 26. jaanuaril allkirjastasid Tõrva vallavanem Helen Elias ja AS-i Valmap Grupp juhataja Hindrek Mõts Tõrva gümnaasiumi B-korpuse rekonstrueerimise ehituslepingu. Tööde käigus rajatakse soojustagastusega ventilatsioonisüsteem, vahetatakse välja aknad ja välisüksed ning soojustatakse fassaad ja pööning. Rekonstrueerimise tulemusena saab koolihoone korpus B-klassi energiamärgise.

Madalenergiahoone (B-klassi hoone) on energiatõhusate ja taastuvener-

Hindrek Mõts ja Helen Elias allkirjastamas lepingut.

giatehnoloogia lahendustega tehniliselt mõistlikult ehitatud hoone, mille puhul ei eeldata lokaalset elektri tootmist taastuvast energiaallikast. Samas näiteks D- ja B-energiaklassidega hoonete võrdluses on viimaste energiakulu rohkem kui 30% väiksem. Tõrva gümnaasiumi majandamiskulud* aastas on ligemale 230 000 eurot, millest umbes 140 000 eurot moodustavad kinnistukulud. Rekonstrueerimistööd võiksid anda ka kindluse, et kõikuvate hindade tuules suudetakse vältida vähemalt esialgu ka kulude tõusu.

Tänavune suurinvesteering

Vallavanem Helen Eliase sõnul on tegemist väga vajaliku investeeringuga, mis parandab koolihoone energiatõhusust ja toob tulevikuks märgatavat kokkuvõtet. „Tegemist on selleaastase ühe olulisema investeeringuga, mis tõstab Tõrva gümnaasiumi konkurentsivõimet ja parandab õpitingimusi. Tööde käigus saab praeguseks juba pisut väsinud ilmega B-korpus ka uue väljanägemise,“ rääkis Elias, lisades et haridus on koha-

liku omavalitsuse vaatest kõige olulisem valdkond.

Ehituslepingu maksumus koos käibemaksuga on 957 671 eurot. Tööd saavad lõpetatud uue õppeaasta alguseks. Siiski langeb osa ehitustööde ajast ka kooliajale, mistõttu Tõrva gümnaasiumi koolijuht Maarja Kallise sõnul tuleb olla valmis lühiajalisteks ümberkorraldusteks. „Ehitaja annab endast parima, et koolielu võimalikult vähe häirida, kuid selleks, et tööd saaks ettenähtud aja sees valmis, tuleb ette koolisisesed ajutised ümberkorraldused,“ rääkis Kallis. Koolijuht lisas, et müra- ja tolmurikkamad tööd üritatakse ajastada koolivaheaegadele. „Ehitustööd on koolile kahtlemata väga vajalikud ja lühiajaline ebamugavus tasub end tulevikus mitmekordselt ära.“

Õpilaste arv stabiilne

AS Valmap Grupp plaanib töödega alustada kohe ja juba on peetud ka esimene ehituskoosolek. Ligi miljonilise eelarvega projekti ei pea vald vaid oma vahenditest katma, sest rekonstrueerimiseks saadi 603 000 eurot toetust meetmest „Avaliku sektori hoonete energiatõhusus“. Ülejäänud summa tuleb Tõrva valla eelarvest.

Viimasel kaheksal aastal ei ole Tõrva gümnaasiumi õpilaste arv vähenenud ja püsib stabiilselt 450 ringis. Koolis on kokku 21 klassikomplekti ning paralleelklassid on kõigis alg- ja põhikooli aastakäikudes. Koolis töötab õpilasesindus, mis tegeleb õpilaste esindamise ja ürituste korraldamisega. Viimatiste rah-

B-korpus valmis 45 aastat tagasi

Tõrva gümnaasium avati 15. novembril 1917. 1920. aastal sai koolijuhatajaks Madis Reisenbuk, kes leidis Tõrva gümnaasiumi uuele koolihoonele looduslikult sobiva paiga Ohne jõe ja Tõrva Vanamõisa järve vahelisel alal (praegune asukoht). Koolihoonet hakati ehitama 1922. aastal ja see valmis aastaks 1924. Koolimaja juurdeehitust alustati 1975. aastal ja see valmis 1979. See andis koolile juurde 19 õpperuumi ja söökla ning valmisid uus katlamaja ja alajaam. Siiski jäi sellest väheks. Uue juurdeehitise projekt valmis aastal 2000 ja esimene järk sai valmis 2004. aastaks. Kool sai juurde raamatukogu, 63-kohase auditooriumi, arvutiklassi, õpilasmavalitsuse ruumi, kohviku ja 10 ainekabinetti. Lisaks tööruumid sotsiaalpedagoogile, logopeedile ja õpetajatele. Juurdeehituse teine järk, mida põhiliselt rahastati Euroopa regionaalarengu fondist, lõpetati ehituslikult 2005. aasta kevadel. Juurdeehituse selles osas paiknevad poiste ja tütarlaste tööõpetuse ruumid, spordisaal, jõusaal, lauamängude saal, aeroobikasaal, spordisaalide riietusruumid ja abiruumid. On selge, et tugeva gümnaasiumi olemasolu on paljuski säilitanud ja juurutanud Tõrva kui atraktiivse elupaiga kuvandit.

vastikunäitajate valguses ja edaspidistes prognoosides peaks säilima õpilaste arv Tõrva vallas ligilähedaselt samas mahus praegusele vähemalt aastani 2034.

*2022. aasta energiahindade puhul

Selline nägi välja B-korpus, kui see 1979. aastal valmis. Fotod: Erakogu

Kooli 100. juubeli puhul sai B-korpus uhke seinamaali.

Egon Ilisson

Otsustav kümnend

Alustasin sel nädalal viiendat aastakümnet siin planeedil ja eks iga ümmarguse juubeli puhul (kui see just ei ole 10) on väike hirm, aga ka lootus tuleviku suunal. Vaielge või vastu, aga mida kaugem juubel kukub, seda enam on lisaks tulevikuvaatele ka mineviku oma.

Esiteks võin kindlasti olla tänulik selle eest, et neli-kümnend aastat olen saanud seda ilmaelu näha ja nautida – nii häid aegu, kui kogeda ka vigade tegemist ning eks vahel tunda ka kurbust ja kaotusevalu. Olen alati arvanud, et kurbus, üksindus ja isegi mõningane meeleheide on edasiviivad tunded. Negatiivsed emotsioonid on ju alati need, mida tunne eriti võimsalt ja seetõttu soovime nendest esimesel võimalusel lahti öelda. Ma ei tea küll kedagi, kes sooviks, et rõõm kestaks vaid viivu ja võiks siis minna.

Nad ütlevad, et 40 on meeste jaoks sisenemine keskeakriisi territooriumile, aga ma ei ole sellega absoluutselt nõus. See on just see kümnend, kus eraldatakse terad sõkaldest, kui nii tohib väljendada. Samuti see, kus sa valid endale selge suuna – kas oled vaikselt pil-dilt taanduv koduaia õllekõhtu sügav härra, kes mõtleb juba pensionist. Või hoopis sportlikult ja kultuuriliselt aktiivne noorusliku mõttelaadiga inimene, kes mõistab, et nüüd on paras aeg oma teadmised, kogemused ja vi-gadest õpitu vormida tipptulemuseks.

Lõppkokkuvõttes ei huvita ju ühiskonda väga, kas sa ikka ehitasid naabrimehest uhkema maja või teeni-sid keskmisega võrreldes 150% rohkem palka. Aga see huvitab sind. Nagu huvitab sind ennast, kas ja kuidas sa vananed ja millised kehaosad või organid sul töötavad nagu õlitatult või mis määrimist vajavad. Neljakümneselt huvitavad sind lihtsalt kõik need asjad korraga.

Ma olen küll esimesi päevi selles kümnendis, aga moraali lugema ja ääremärkuseid pean siinkohal pane-ma just iseendale. Kui ma sel kümnendil teen aktiivselt sporti, pidulauas pead lauale ei joo ja hoian end kursis uuema kirjanduse, kunsti ja kultuuriga, siis, ma arvan, et teen seda oma elu lõpuni. Kui ma peaks nüüdsama leidma uusi pahesid kasvõi liigsöömise või alkoholi näol, kapselduma nelja seina vahele ning ühiskonnast ja sõp-radest võõrduma, siis ilmselt jään seda rada tallama elu lõpuni. Päril karm on mõelda arvestatavale võimalusele, et ma saan siin planeedil veeta vähem aega, kui ma seda praeguseks teinud olen – elu ekvaator on möödas.

Kuigi mu eesmärk on elada 88-aastaseks, siis ma ar-van, et selleks vihjeid andvad kaardid mängib mulle kät-te just alanud dekaad. Kas 50. juubelit tähistades suudan ma veel mängida võrkpalli endast poole noorematega ning olen värske ja rõõsa või võtan hommikuks Diclo-fenaci vanne ja 7% õlut? Kas pole mitte hea koht seda endalt küsida ja leida motivatsiooni õigete valikute tege-miseks?

Nii mõnedki härrased minu tutvusringkonnast on pigem neljakümnesena ennast uuesti leidnud. Kes on võtnud uusi tööalaseid riske, kes jaksanud alustada uue kodu ehitust, kes hakanud maalima, reisinud ümber maakera või kes suisa taaskord isaks saanud. Need on kõik elemendid, mis ei luba sul kiirkorras vanaks jääda (eriti lapsed) ning sunnivad sind (taas)avastama endas uusi või ununenud andeid. Mis võiks olla parim aeg enda realiseerimiseks kui mitte neljakümnendad? Noo-ruse rumalused on tehtud, sarved ehk ka maha joostud, loodetavasti piisavalt raha teenitud, et võiks selle arvelt ka natukene endale puhkust lubada. Kui selle kõige kõr-valt tulevadki mängu sportautod või ekstravagantsemad riideesemed, siis mis seal ikka hullu olla saab!

Lõppkokkuvõttes kehtib alati vana tõde – me ole-me täpselt nii vanad, kui vanana me ennast tunne-me. Oma vanaisa meenutades võin öelda, et ennast 50 aastat nooremaks mõelda ei ole mingi kunsttükk, asi on lihtsalt suhtumises.

Kaunist (võimalikult pikka) aega ja... armastage!

HEAD EESTI VABARIIGI 106. SÜNNIPÄEVA!

Helen Elias, Tõrva vallavanem

Eesti Vabariik saab 24. veebruaril 106-aastaseks. Sellesse aega on mahtunud oma riigi loomise ele-vus ja suured pingutused, aga ka aastaid võõrvõimu all ning seejärel taas riigi üles ehitamine. On olnud häid aegu, on olnud halbu. Meenu-tades tingimusi, millega pidid sil-mitsi seisma meie esivanemad, nõustume ilmselt kõik, et elame päris heal ajal.

Meie rahva tugevus seisneb ühtsu-ses ja koostöös. Just tänu ühtsustundele ja koos tegutsemisele suutsime end taas vabaks võidelda ning see aitab meid üle ka praegustest probleemidest. Rohkem kui kunagi varem on aktiveerunud Tõrva valla külaseltsid ja -ühendused – omavahel tegutsedes tehakse koostööd. Heade näidetena saab tuua Ala ja Kar-jatnurme külaseltside üritused, Taage-pera, Ritsu ja Riidaja ühisprojekt „Kol-me küla kohtumised“ ning Hummulis kogukonna, kooli ja lasteaia sümbioos-ne tegutsemine. Külaseltside liikumised on väga kõnekas näide, kuidas igaüks saab panustada oma kodukandi arengusse. Tõrva vallavalitsusega proovime olla külaliikumistele võimalikult head koostööpartnereid – toetada neid pro-jektide kirjutamisel ja panustada oma-osaluste katmisesse. Suur tänu kõigile aktivistidele, kes oma vabast ajast pa-nustavad ressursse, et kõigil oleks veelgi parem meie vallas elada.

Kui me soovime, et Eesti oleks ka järgnevat kümnendit ja sajandid tugev ja tõsiseltvõetav riik, peame investeri-ma haridusse ja innovatsiooni. Ainult

läbi teadmiste ja uuenduste saame ta-gada meie riigi jätkusuutlikku arengu. Haridus on iga omavalitsuse prioriteet ja tähtsaim valdkond – Tõrvas on alati väärtustatud head haridust. Selleaasta-ne kõige tähtsam investeering on Tõrva gümnaasiumi B-korpuse rekonstruee-rimine, mille käigus rajatakse ventilat-sioonisüsteem, vahetatakse välja aknad ja välisused ning soojustatakse fas-saad ja pööning. Loomulikult on vaid karbist vähe: kõige olulisem on meie õpetajad ja õpilased ning väärtused, mida luuakse koolitundides. Veebruari alguses avaldas Postimees taas riigi-eksamilatel põhineva koolide pingerea, milles Tõrva gümnaasium oli 131 koo-li seas 37. kohal, mis on teine tulemus Lõuna-Eesti koolide seas. Oleme väga uhked meie koolilõpetajate üle, kellest mitmed otsustasid jätkata oma haridus-teed välismaal. Usun ja loodan, et need noored leiavad pärast arendavate koge-muste omandamist tee tagasi oma ko-dukanti. Viimastel aastatel on see tõu-sev trend – näite saan tuua enda elust. Mina ise leidsin tee pärast kõrghariduse omandamist tagasi Tõrvasse ja rõõm on tõdeda, et ka mitmed minu sõbrad on leidnud väljakutseid just siin.

Tõrva vallavalitsuse eesmärk on, et Tõrva oleks parim paik elamiseks, in-vesteermiseks ja puhkamiseks – tegu-tseme selle nimel igapäevaselt. 2024. aastat alustasime 5941 elanikuga, mida on 12 võrra rohkem kui aasta varem. Tõsi, tõus ei ole väga suur, kuid on väga märkimisväärne, arvestades, et Lõu-na-Eesti omavalitsustest olime ainsad, kelle rahvaarv tõusis. Samuti on vii-mastel aastatel oluliselt tõusnud Tõrva kui atraktiivse turismisihkoha maine.

Meie piirkonda on tulnud juurde palju tõsiseid tegijaid ja meie juurde leiavad tee inimesed nii siit kui sealtpoolt riigi-piiri. Turismimessil Tourest osaledes saime väga palju positiivset tagasisidet nii meie spaahotellide, kauni looduse kui ka põnevate ürituste kohta. Ere-dalt jäi meelde ühe külastaja tagasiside: „Tõrva on oma sisult palju suurem kui mõnigi teine piirkond ja paistab kauge-le silma.“ See tuletab meelde igipõlise Jakob Hurda mõtte: „Kuna me pole suured jõult ega arvult, siis peame saa-ma suureks oma vaimult ja kultuurilt!“ Tundub, et oleme Tõrvas sellele idee-le igatahes hästi pihta saanud! Igaüks meist saab anda oma panuse, et Tõrva oleks nähtav ja ligitõmbav, kutsudes oma sõpru meile külla ja tutvustades meie piirkonna pärl.

Head tõrvakad! Soovin teile kõigi-le kaunist Eesti Vabariigi sünnipäeva. Nagu traditsiooniks on saanud, toi-mub ka sel korral 24. veebruaril Tõrva keskväljakul talvine perepäev, mis an-nab meile võimaluse ühiselt tähistada meie riigi üht kõige tähtsatat kuu-päeva. Enne perepäeva algust toimub pidulik koosviibimine Vabadussõja mälestussamba juures, et võtta hetk ja mälestada neid, tänu kellele saame 106. aastapäeva tähistada.

Samuti soovin meile kõigile roh-kem koostööd, üksteise mõistmist ja toetamist. Just nii saame järgmisel aastal vaadata tänutundega möödunud aastale tagasi ja olla uhked kõigi nende saavutuste üle, mida ühisel jõul oleme suutnud ellu viia.

Olgu Eesti Vabariigi 106. aastapäev täis rõõmu, ühtsust ja lootust tuleviku suhtes!

KUUFOTO:

Viimaste aastate lumerohked talved on toonud palju rõõmu ka lastele. Tõrvalille lasteaia peeti maha ka üks vahva lumepäev. Foto: Ülav Neumann

TÕRVAKAD NOPPISID AUHINDU LUULEVÕISTLUSELT

Luulevõistluse parimad koos korraldajatega. Foto: Mulgi vald

Jaauanuaris toimus Abja päevakeskuses Pent Nurmekundi nimelise mulgi murdelise luule- ja jutu- võistluse tunnustussündmus. Kolmandat korda toimunud konkursile saadeti sel korral rekordarv töid: ühtekokku osales

17 kirjutajat, kes saatsid võistlustule ligi poolsada teost. Žürii koosseisus Maile Kreevs, Ingrid Porkanen, Milvi Kull, Viive Niinemäe ja Piret Leskova lugesid läbi kõik tööd ja valisid välja oma lemmikud.

Laureaatideks nimetati Vello Jaska, Elmar Orav, Maris Kilk, Erna Kukk, Tiina Tafenau, Ants Lond, Robin Liiber ja Ande Lehtmet. Ära märgiti ka osalejad Enno Kriisa, Merike Napast, Ene Saar, Jüri Tamtik, Kristi Ilves, Mai Järmut, Liisa Taul, Ethel Kurel ja Mare Osi.

Võistluse kutsus ellu Aino Pilt, kes on mulgi keele entusiast, igipõline mulk ja kunagine eesti keele õpetaja. Sündmust on kolm aastat korraldanud Peeter Rahnel.

Vello Jaskal ilmub luulekogu:

Järgmisel nädalal saabub trükist Vello Jaska mulgimurdeline luulekogu "Kodukiisilt mõttekiide". Kogumikus sisalduvate luuletuste ja mõttekiidude temaatikana käsitletakse järgnevat: maa ja rahvas, kodukoht, lähedased inimesed ja nendevahelised suhted ning igatsus pöörduda oma esivanemate elulaadi, oma juurte juurde. Autor näeb ja kirjeldab luuleridadesse põimitut läbi pidevas muutumises oleva looduse. Ühtaegu on kogumikus oma koht ka huumoril ja sõnamängul. Teos on värvitrukkis ja kõvade kaantega. Luulekogu esitlemise ajast ja kohast anname teada Tõrva teataja Facebooki lehel.

NOORSPOORTLASED NÄITASID HEAD TASET

TV10 Olümpiastarti teine maakondlik etapp Valgas ja vabariiklik etapp Tallinnas on peetud. Tõrva noored kergejõustiklased võistlesid mõlemal võistlusel väga edukalt. Kui maakondlikul etapil Valgas võideti kuus esikohta, siis ka Tallinnas õnnestus noortel poodiumile jõuda.

Tallinnas toimunud etapil olid kavas 60 meetri tõkkejooks, kaugushüpe ja teivashüpe. Parima tulemuse saavutas nooremate poiste teivashüppes Keijo Kalja. Tulemus 2.60 on tema uus isiklik rekord, mis andis teise koha. Keijo jõudis finaali ka 60 meetri tõkkejooksus, kus aeg 10,22 andis viienda koha.

Esikümnesse jõudsid veel teivashüppes Melissa Anderson ja 60 meetri tõkkejooksus Ferry Liigand.

Tõrva gümnaasiumi võistkond pa-

randas kõvasti ka võistkondlikku kohta. Peale esimest etappi oldi 38 kooli arvestuses 15. kohal, kuid suurepärase teise etapi toel tõusti seitsmendaks.

Oma panuse võistkonna edusse andsid: Dorel Daum, Keili Kirt, Doris Daum, Melissa Anderson, Keijo Kalja ja Ferry Liigand. Juhendajana oli noortele näpunäiteid andmas spordiklubi Viraaž treener Viljo Grauding.

Tallinna ja Valga võistlustest tegi ülekande ka ETV2 telekanal. See oli eetris neljapäeval 1. veebruaril kell 18.45 ja see on järelvaadatav ETV2 kodulehel. Tallinnas toimunud Eesti noorte ja täiskasvanute talvistel karikavõistlustel kergejõustikus saavutas Tõrva gümnaasiumi abiturient Bianca Uhtjärv naiste 800 meetri jooksus teise koha ajaga 2.18,43.

Keijo Kalja (nr 52) oli võimas nii teivashüppes, kui tõkkejooksus. Foto: Marko Mumm/EKJL

Harry Mägi tõusis avavõistlusel poodiumile

Veteranide kergejõustikukalendri tänavusel avavõistlusel Tartu ülikooli spordihoones peeti maha rahvusvaheline sisevõistlus "Tartu Kevek 2024". Meeste kuulitõuke pronksi tõi koju Tõrva veteransportlane Harry Mägi, kes pidi tunnistama Fred Valile ja lätlaste Andris Rukmanise paremust. Võist-

lejaid oli nii Soomest, Leedust, Lätist, Itaaliast ja Eestist. Vastavalt võistluse juhendile selgitati igal alal paremusjärjestus vanusekoefitsientide tabeli alusel. See tähendab, et arvestus on erinevate vanuseklasside ülene ja mida vanem on sportlane, seda suurema koefitsientiga korrutatakse tema tulemus.

TÕRVAKATE EESTVEDAMISEL PÜRGITAKSE TAASKORD OLÜMPIALE

Norras Lillehammeris toimunud skeletoni juuniorite MM-il kuuenda ja täiskasvanute EM-il 13. koha saavutanud Eesti skeletonisõitja Darta Zunte on viimasel aastal näidanud kõige kiuste head minekut – ta on eeskujuks Eesti noortele kelgutajatele. Kindla sihiga 2026. aastal Itaalias toimuvate olümpiamängude poole vaatav Zunte pole aga ainus tulevikulootus Eesti kelgutamises.

Kuna kelgutamine on olnud aegade algusest just Tõrva ala, siis on ka loogiline, et praegused olulised võtmeisikud on pärit siitkandist. Alaliidu president Rein Esaul, peasekretär Freddy Tomingas, koondise peatreener Marek Seer ja abimees Jaanus Pirs on tõrvakatele tuttavad nimed. Nüüd on mehed võtnud omale au- ja südameasjaks, et Eesti lipp lehviks suurvõistluste kelgutamisareenidel.

Esimesed sammud on juba tehtud – märtsis Lillehammeris toimuva juuniorite kelgutamise MM-i on endale sihiks võtnud nii Tomingase tütar Katariina Theresa kui ka Seeri tütar Emma Triin.

Endine tippkelgutaja ja praegune kelgukoondise peatreener Marek Seeri rõõmustab mõlema neiu areng. „Olen väga rahul ka sellega, et rahvusvaheline alaliit tegi ettepaneku osaleda juuniorite MM-il. Tüdrukud on vaimselt väga hästi valmis. Lillehammeri rada pole neile võõras, nad on seal varemgi sõitnud,“ rääkis Marek Seer Delfile antud intervjuus.

Freddy Tomingase sõnul on meil kaks väga kõrgelt motiveeritud noort kelgusportlast, kes väärivad võimalust viia Eesti kelgusport jälle maailma-kaardile. „Hetkel on meie alaliidu vahendid kõigi kulude katmiseks siiski puudulikud. Sellega seoses kuluks ära ka rahaline abi headelt inimestelt – oleme kogu südamest tänulikud

Freddy ja Katariina Theresa Tomingas. Foto: Erakogu

kõigile, kes on nõus Eesti kelgusporti tulevikku toetama,” sõnab muusikuna tuntud Tomingas, et iga euro viib kelgutajad lähemale suurtele tegudele.

Toeta kelgusportlasi

Arveldusarve nr: EE734204278625999201
Saaja: Eesti Kelgusport Liit

AVATI UUS HAJAASUSTUSE PROGRAMMI TAOTLUSVOOR

Hajaasustuse programmi 2024. aasta taotlusvoor avatakse tänavu 1. veebruaril, taotluste esitamise tähtaeg on 1. aprill 2024.

Hajaasustuse programmi eesmärk on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ja seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele nendel aladel.

Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:

- veesüsteemid;
- kanalisatsioonisüsteemid;
- juurdepääsuteed;
- autonoomsed elektrisüsteemid (tingimused, et majapidamine pole liitunud elektrivõrguga).

Nõuded taotlejale ja kaastaotlejale

Programmis saavad taotlejaks olla isikud, kes vastavad kõigile järgmistele nõuetele:

- Taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni toetuslepingu sõlmimiseni majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.
- Taotleja elukoht on rahvastiku-registri andmete järgi katkematult vähemalt taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist alates kuni toetuslepingu sõlmimiseni majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.
- Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud. Toetuse taotluses tuleb ära näidata ka kaastaotleja(d) (nende olemasolu korral), kes peavad taotlusvormi kinnitama oma allkirjaga. Kaastaotlejad peavad vastama punktides 1, 2 ja 3 nimetatud nõuetele.

Kaastaotleja on isik, kelle majapidamine saab lisaks toetuse taotleja majapidamisele kasu projekti tegevustest ja kes panustab rahaliselt projekti elluviimisse. Toetuse taotleja vastutab toetuslepingus võetud kõigi kohustuste täitmise eest.

Toetuse maksimaalne suurus ühe majapidamise kohta on 6500 eurot.

Projekti kogukuludest võib toetus moodustada kuni 67% ning oma- ja kaasfinantseering peab moodustama vähemalt 33%. Maksimaalse toetuse summa arvutamisel võetakse arvesse ka aastatel 2019–2023 hajaasustuse programmist saadud toetuse summat. Taotluse esitamise päeval peab eelmise toetuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.

Taotlused tuleb esitada korrektselt täidetud taotlusvormil koos kõigi nõutud ja vajalike lisadega Tõrva vallavalitsusele, tuues dokumendid paberil originaalallkirjadega vallavalitsuse postkasti või saates elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressile torva@torva.ee.

Taotlusvormid ja lisainfo on üleval RTK veebilehel aadressil www.rtk.ee. Tõrva valla kontaktisik on maakorraldusspetsialist Arvo Kargu (e-post arvo.kargu@torva.ee, tel 766 8454).

Coop Panga Tõrva kontor on avatud 27. märtsini

Alates 28. märtsist 2024 sulgeb Coop Pank oma Tõrvas asuva kontori, kuna viimastel aastatel on panga kliendid eelistanud külastada Tõrva asemel suuremates tömbekeskustes asuvaid kontoreid. Tõrvale lähimad Coop Panga kontorid asuvad Viljandis, Tartus Võrus ja Põlvas – kõik nimetatud kontorid jäävad avatuks ning on valmis teenindama ka Tõrva piirkonda. Sularaha sisse- ja väljamakseid saavad Coop Panga kliendi teha endistviisi Tõrva Coopi kauplustes.

Tõrvas Coopi kauplusega (Tikste Konsum aadressil Viljandi 28) samas majas asuv Coop Panga kontor on avatud veel kaks kuud ehk kuni 27. märtsini. Kuni selle ajani saavad kõik huvilised kontorist muuhulgas abi ja nõu Coop Panga interneti- ja mobiiliäpi kasutamise kohta.

Coop Panga erakliendipanganduse juht Karel Parve tunnustab kõiki Tõrva piirkonna kliente, kes on juba aktiivsed interneti- ja mobiilipanga kasutajad. „Kõik, kes vajavad digilahenduste kasutamisel abi, on oodatud Tõrva kontoris, kus meie abivalmis klienditeenindaja saab tekkinud küsimustele vastata. Kontoris asub ka kõigile kasutamiseks mõeldud kliendiavuti,” sõnas Parve. Pärast kontori sulgemist jätkavad panga töötajad Coopi kaupluse külastamist kaks korda kuus ning on ka siis valmis panga kliente lihtsamates küsimustes nõustama ja pakkuma vajadusel tuge ka digiteenuste kasutamisel.

Panga erakliendid saavad ilma teenustasuta sularaha pangavarvele maksta ja sealt välja võtta kõigis Coopi kaupluste kassades üle Eesti. Selleks tuleb kauplusesse kaasa võtta Coop Panga pangakaart. Tõrva linnas asuvad Coopi kauplused on Tõrva, Tõrviku ja Tikste Konsum. Lisaks asuvad Coopi kauplused Tõrva vallas Ala, Riidaja ja Hummulu asulates.

Panga erakliendid saavad kõigis Coopi kaupluste kassades kanda oma pangavarve ilma teenustasuta kuni 1000 eurot päevas ja kokku kuni 2000 eurot kuus. Panga ärikliendid saavad Coopi kaupluste kassades kanda oma pangavarve ilma teenustasuta kuni 1000 eurot päevas ja kuni 4000 eurot kuus. Lisaks saavad erakliendid Coop Panga kaardiga ilma teenustasuta sularaha välja võtta kõigist sularahautomaatidest, olenemata sellest, millise firma logo pangautomaadil on.

Coop Pank palub vabandust võimalike ebamugavuste pärast, mida Tõrva kontori sulgemine võib põhjustada. Pärast Tõrvas kontori sulgemist on Coop Pangal endiselt 11 Eesti linnas 14 kontorit, millest kuues saab teha ka sularahatoiminguid. Kõik Coop Panga kontorid on avatud esmaspäevast reedeni ning kontori külastamiseks ei pea eelnevalt aega broneerima. Tänu Coopi kauplustes pakutavale sularahateenusel omab Coop Pank endiselt Eesti suurimat sularahavõrgustikku.

Coop Panga klienditoe infotelefon on 669 0966 (E–R 8.30–19.00).

NOORED KOHTUSID PRESIDENTIGA

Jaauarikuu viimasel päeval käis Valgamaa noortega kohtumas Eesti Vabariigi president Alar Karis. Valgas toimunud kohtumisel osalesid Valga ja Tõrva valla noortevolikogude liikmed, Noorkotkad ja Kodutütred ning Valgamaa aktiivsed noored. 40-minutilise vestluse käigus räägiti maakondlikust ühistranspordist, võõrkeelte imbumisest emakeelde ja kohalikust noorsootööst.

President mainis, et oluline osa eesti keele säilimisest on teaduskeele eestipärasena hoidmine ja rolli mängib ka see, et eesti keel oleks esindatud kiiresti arenevates tehnoloogiates nagu tehisintellekt.

Vestluse käigus kerkis mitu korda esile Valgamaa noorsootöö tihe seotus. „Meil on kolm valda, aga ühed noored,” sõnas Valga asevalavanem Maarja Mägi. President tundis huvi ka noortevolikogude tegemiste vastu, teemaks tulid ka Valga noortevolikogu teemaõhtud,

Noorkotkad ja Kodutütred kohtumas vabariigi presidendiga. Foto: Valga vallavalitsus

noortevolikogude valimissüsteemid ja paljust muud.

Noorte sõnul oli kohtumine väga huvitav ja informatiivne:

nimelt on nüüd kõigile teada, et presidenti lemmikvärv on sinine. Annela Reinhold, Lisandra Reinhold, Arabella Kruuse, Kert Glaser ja Kristjan Mölder.

TAAVI NIITTEE SAI TUNNUSTUSE JA ASTRONOOMIAKLUBI AVAS PÄRNUS NÄITUSE

Võidu toonud foto Elevandi londi udugugust. Foto: Taavi Niittee

Wikimedia Eesti korraldatud teadusfoto konkursile laekus tänavu 75 fotot ja kuus videot.

Töid sai esitada seitsmes kategoorias: inimesed teaduses, mikroskoobipildid, muud meediafailid, pildiseeriad, loodus, astronoomia ja üldkategooria. Astronoomia kategoorias sai tunnustuse Taavi Niittee, kelle foto elevandi londi udugugust valiti parimaks. Põhikategoorias ära-

märkimist leidnud fotod saadeti edasi ülemaailmsesse finaali. Lisaks panid eriauhinnad välja ajakirjad Horisont ja Eesti loodus ning ettevõtte Regio.

Elevandi londi udugugu asub meist umbes 2400 valgusaasta kaugusel – see koosneb suurest ligi sadakond valgusaastat laiast gaasi- ja tolmu pilvest, mis on täis ohtralt pisemaid tähetekke piirkondi. Terve udu paneb helendama udugugu keskel asuv sini-

ne ülihiidtäht (tegelikult kolmiktäht) tähega HD 206267, mille tähetuule kiiruseks on mõõdetud rekordilised 3225 kilomeetrit sekundis. Udu vasakus servas iseloomulikus ringikujulises halos paistab täht nimega Mu Cephei või Hercheli Garneti täht. Tegemist on punase hüperhiiuga, mis plahvatab kosmilises ajaskaalas varsti supernoovana.

Kuni 21. veebruarini on Pärnu

keskraamatukogu esimesel korrusel avatud Tõrva astronoomiaklubi astrofotode näitus. Tegemist on esimese korraga, kui klubi fotod avalikult välja on pandud. Fotod on jäädvustatud Taavi Niittee Tõrva koduaiast. Lisaks on huvilistel hea võimalus osta foto-lõuendeid kaunite astrofotodega – selle puhul tasub lisainfot uurida Tõrva astronoomiaklubi Facebooki lehelt.

Näitust on võimalik Pärnus vaadata kuni 21. veebruarini.

AASTA TURISMIOBJEKTIS KANDIDEERIS KA MULGI ELAMUSKESKUS

Eesti turismi- ja reisifirmade liidu (ETFL) poolt anti 8.-10. veebruaril Eesti näituste messikeskuses toimunud turismimessil Tourest välja aasta turismiedendaja ja turismiobjekti auhinnad.

Aasta turismiobjekti auhinnale kandideerisid tänavu lausa neli objekti. „ETFL liikmete poolt tehtud valik selgus läbi pingelise hääletamise, sest kõik pakutud kandidaadid on meie liikmetele olnud erakordselt head

partnerid,” ütles ETFLi peasekretär Merike Hallik.

2023. aasta turismiobjekti tiitlile kandideerisid:

- Tallinna vanalinnas asuv suursugune keskaegne sakraalhitis Eesti kunstimuuseumi Niguliste muuseum;
- Paljude aastate jooksul ainult paremuse suunas arenenud ja palju erinevaid teenuseid pakkuv Maria talu Pärnumaal;
- Lähimõeldud, ülevaatlik ja piisavalt interaktiivne keskus, kus on

taaselustatud atraktiivses ja kaasaegses võtmes mulkide lood, tavad, mütoloogia ja pärimus – Mulgi elamuskeskus Mulgimaal;

• Väga professionaalselt ja hea maitsega taastatud hotell, kus teenuste kvaliteet on kõrgel tasemel ja hommikusoök külalistele väärib eraldi tunnustamist – Schloss Fellin Boutique Hotel and Spa Viljandis.

Võitjaks osutus äsja renoveerimise läbinud Eesti kunstimuuseumi filiaal Niguliste muuseum.

Aasta Turismiobjekti auhind antakse turismialase ettevõtlusega tegelevale või turismiinfrastruktuuri ettevõttele, mida iseloomustavad üldine tuntuus, klientide laitmatu teenindamine, klientide turvalisus, teenuse või toote keskkonnasõbralikkus, uudsus, originaalsus, hea turustamine. Eesti turismi- ja reisifirmade liit kuulutab alates 1990. aastast väljaantavate aunimetuste võitjad välja iga-aastaselt rahvusvahelisel turismimessil Tourest.

SAUNALISED LUSTISID TÕRVAS

13. Euroopa Saunamaraton toimus 2.-3. veebruaril Otepääl ja Tõrvas. Meie vallas toimus reedel meeleolukas soojendusvõistlus, ent Tõrva vallas asus ka mitu laupäevase põhivõistluse sauna.

Saunamaratonil võistles kokku 179 võistkonda ja üle 800 võistleja. Kokku tuli kahe päeva peale läbi 23 sauna. Lisaks eestlastele oli kohale tulnud osalejaid 12 riigist: Poolast, Inglismaalt, Šveitsist, USA-st, Soomest, Lätist, Taanist, Hollandist, Leedust, Saksamaalt, Tšehhist ja Prantsusmaalt.

Soojendusetalpil Tõrvas ootas osalejaid ees põhjaliku ettevalmistusega kaheksa sauna üle terve Tõrva valla. Kokku osales reedel ajavõtu-ta läbimisel 82 võistkonda.

Saunamaratoonlaste reedeseks lemmiksaunaks sai omanäoline Harutamme aiandi saun, kus saun koos hawaii-teemalise rannaalaga, mis oli loodud kasvuhoonesse. Detailideni dekoreeritud võistluskohas ootasid külastajaid tõeliselt kuumaks koetud saun ja kümblustünn, meeleolu hoidis üleval DJ. Suured tänud Merikan Jaskale ja tema toimekale meeskonnale!

Suured kiidusõnad pälvis ka laupäeval osalenud Märsi koobassaun Riidaja küla lähedal. Saunamaratoonlased said käia nii koopas oleva sauna sees kui ka peal, kus sai kogu maailmale jagada oma õnne.

RMK Valgjärve puhkealale toodi spetsiaalselt selleks päevaks saun, millele lisasid vürtsi jääauk, fotosein ja meeleolukad tegevused. Osalejad said leili võtta ka Vanamõisa järve ääres paiknenud Orava saunas, mis rõõmustas saunatajaid ka laupäeval.

Visitlymatu puhkemaja saun võlus erilise atmosfääri ja külalislahke pererahvaga. Osalejad said nautida nii kuumat sauna, kümblustünni

Fotode autor: Egon Bogdanov.

kui karastavat jääauku. Ritsu kogukonnakeskuse tublid tegijad panid Linna külas püsti tõelise saunapeo meeleoluka muusika ja seltskonnaga. Lisaks kuumale leilile pakuti saunamaratoonlastele ka kõhutäit.

Tõrva Veemõnula üllatas saunamaratoonlasi seekord välisaunaga ja erilise lume sisse ehitatud jääauguga. Julgemaid said nõlvakust kulguga

alla kihutada. Saunaministeeriumi eestvedajad panid leiliruumi püsti Tõrva kesklinnas asuva Veski järve saare peale. Loomulikult ei puudunud saunarõõmudest ka korralik jääauk.

Fini oli pubis Juudas, kus saunasõbrad said välja valida enda lemmiksauna, milleks sel korral osutusk Harutamme aiandi saun.

ILONA OSIJÄRV PÄLVIB VALGETÄHE IV KLASSI TEENETEMÄRGI!

Iseseisvuspäeva eel annab Eesti Vabariik oma kõrgeima tänu – riigi teenetemärgi – inimestele, kelle igapäevane tegevus laob järjest uusi kihte Eesti hoolivuse, märkamise ja kaitstuse seinale, kirjutas president Alar Karis riigi teenetemärkide andmise otsuse eessõnas. Riiklikud autasud Eestile osutatud

teenete tunnustuseks saavad seekord 151 inimest kodu- ja välismaalt.

“Neid kõiki liidab ustavus põhimõtetele, millele me tahame näha Eestit toetumas: demokraatialle, õiglusele, tarkusele, järjekindlusele, headusele, ettevõtlikkusele, mõistmisele,” rõhutas riigipea. Teenetemärgi saab teiste seas

ka Coop Tõrva juhataja ja ühistegevuse edendaja Ilona Osijärv.

Osijärve sõnul tuli tunnustus tal- le väga suure üllatusena. “Esimesena helistas mulle kolleeg Elvast. Võtsin õnnitlused vastu, kuigi ei saanud esmalt aru, mis oli põhjuseks. Vestluse käigus sai asi selgeks, aga see tundus nii võimatu, et ma endiselt ei uskunud teda. Siis aga hakkas õnnitlusi tulema ja läksin Postimehe lehele vaatama ning tõesti, nägin seal oma nime,” räägib Osijärv, et teatas meeldivast uudisest esmalt töökaaslastele ja seejärel tütrele.

Osijärve sõnul on igasugune märkamine, nii lähedalt kui kaugel, väga meeldiv ja siiski ka oluline. “Vahel ju tundub, et su tegevus, mis olnud suhteliselt pikaajaline, on nii loomulik ja tavapärane, et pigem seda ei märgata. Seda suurem on rõõm, kui see tunnustus tuleb ja veel nii uhke,” võtab Osijärv oma emotsioonid kokku.

Vabariigi president annab riiklikud teenetemärgid üle 21. veebruaril Eesti rahva muuseumis ja seda näeb Eesti rahvusringhäälingu tele-eetris 24. veebruaril.

Ilona Osijärv. Foto: Erakogu

TÕRVAST PÄRIT SIGRID SOOMLAIS SAAB REGIONAALARENGU UUEKS ASEKANTSLERIKS

Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi regionaalarengu uue asekanstlerina alustab märtsist tööd Tõrva gümnaasiumi vilistlane Sigrid Soomlais. Tal on mitmekülgne kogemus nii avalikust sektorist kui ka valdkondadest, mis on tihedalt seotud kohalike omavalitsuste ning ettevõtete käekäigu ja inimeste heaoluga.

„Regionaalvaldkonna areng on suur väljakutse ja mul on hea meel, et Sigrid oma teadmispagasiga meiega sel tegusal teekonnal liitub,” sõnas regionaalminister Madis Kallas. „Ees seisab mitu suurt ja väga olulist teemat, sealhulgas kohalike omavalitsuste rahastamise ümberkorraldused, millega vähendada regionaalset ebavõrdsust ning tagada, et elu jätkuiks igas Eestimaa paigas.“

Sigrid Soomlais on viimased aastad juhtinud kliimaministeeriumi ringmajanduse osakonda ja keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonda. Varasemalt on Sigrid töötanud

ka siseministeeriumi regionaalarengu osakonnas. Soomlasi vedada on olnud olmejäätmete reformi algatamine, riigi jäätmekava koostamine, keskkonnamõjude hindamise protsessi kiirendamine, keskkonnatasude süsteemi ülevaatamine ning mitmete elu- ja ettevõtluskeskkonna meetmete väljatöötamine.

„Regionaalpoliitikal on väga oluline roll, sest mõjutab otseselt seda, milline on elu Eestis,” usub tulevane regionaalarengu asekanstler Sigrid Soomlais. „Selleks, et igal pool – nii linnas kui maal – oleks hea elada, tuleb meil lähiaastatel tublisti pingutada. Üks suurimaid väljakutseid on, kuidas tagada omavalitsuste võimekus ja tugevus, et nad saaksid pakuda Eesti inimestele vajalikke teenuseid ka väljaspool tõmbekeskusi. Selle eesmärgi suunas me koos ministeeriumi tiimiga liigume.“

Regionaalarengu asekanstleri meeskonna moodustavad kohalike omavalitsuste osakond ja regionaalarengu osakond.

RAADIO JUUBELIAASTA TOOB TAAS AMETISSE ESIMESE PEATOIMETAJA

Pühapäeval, 4. veebruaril valis Tõrva raadio nõukogu raadio juubeliaastale peatoimetaja, kelleks on Tõrva raadio üks asutajatest ja selle esimene peatoimetaja Sirli Pippar.

Sirli sõnul oli tema esimeseks ajendiks kandideerimisel möödunud 20. hooajal erinevatest õnnestumistest tekkinud raadiovaimustus. Tal on hea meel, et raadioga on liitunud väga palju uusi noori, kelleni seda entusiasmi edasi kanda.

„Minu suur soov on, et kogukonna inimesed oleksid aktiivsemalt raadio töösse kaasatud ja me suudaksime kuulajate arvu kasvatada ning seda ka ise tunnetada,” kirjeldab Sirli. Raadio püsijäämiseks on tema arvates vaja kuulajate ja kogukonna abi. Seda selleks, et näha, millisel kujul meie

„Minu suur soov on, et kogukonna inimesed oleksid aktiivsemalt raadio töösse kaasatud...”

kümneaastaseks saavat kogukonnamuudatust üldse Tõrvale oleks vaja ja mil-line oleks selle tulevik.

Juubeliaasta trumbiks on Sirli sõnul kindlasti Tartu 2024. aasta kultuuri-pealinna aasta, mille programm toob Tõrvale ja meie tegemistele rohkem külalisi ja nähtavust, kui varasematel aastatel. See annab meile võimaluse kanda üle Lõuna-Eesti suursündmusi tervele maailmale.

Tõrva raadio 21. hooaeg kestab sel suvel 17. juulist kuni 3. augustini ja lõpeb Tõrva raadio 10. sünnipäeva-peoga. Elagu Tõrva raadio!

Sirli Pippar on põline tõrvakas, kes on õppinud Tallinna majanduskoolis turunduse eriala, töötanud jaekaubandusettevõtte Rimi ostuosakonnas kampaaniate koordinaatori ja kategooriajuhi ametikohtadel ning töötab praegu Elva vallas arendusspetsialistina. Lisaks on Sirli olnud saatejuht-toimetaja Raadio 2-s ning töötab saatejuhi ja reklaamhäälena raadio Ruut FM-is.

Foto: Margo Metsoja

VABARIIGI AASTAPÄEVA PUHUL SAAB NAUTIDA SPORTI, KONTSERTE JA KINO

Eesti Vabariigi 106. sünnipäevale pühendatud perepäev toimub traditsiooniliselt Tõrva keskvaljakul, kus toredaid tegevusi jagub nii suurele kui väikesele. Eripalgelisi sündmusi on kavas aga ka reedel ja terve laupäevase päeva jooksul.

Perepäev saab keskvaljakul 24. veebruaril alguse kell 12. Teadmisi ja maitsvat suppi jagab Naiskodukaitse Tõrva jaoskond, tegevusi nii noortele kui ka hingelt noortele pakub Tõrva avatud noortekeskus. Kohal on ka päästeamet ja toimub Tõrva gümnaasiumi õpilaskirjanduse minilaat. Mulgi elamuskus tutvustab oma armsaid ponisid, kätt

saab proovida erinevates töötubades ja vibulaskmises koos Kagu vibuklubiga. Eelmisel aastal suurt populaarsust kogunud lõbusõidud tulevad taas nii suurte kui väikeste masinatega ja piisava lume korral saab sõita ka mootorsaaniga.

Lisaks JJ-Streetile, HOP Dance tantsumuudatusele, laululastele ja Tõrva ANK noortebändile astub laval üles legendaarne ning palavalt armastatud Kaunimate Aastate Vennaskond koosseisus Hannes Kalujärv, Andres Dvinjaninov, Jüri Lumiste, Toomas Lunge ja Indrek Kalda. Iga nende etteaste on täis värsket vaimukust, aastakümnete jooksul lihvitut muusikaalust, originaalsust, sära ja rõõmu. Kogu

päevamelu juhib Toomas Lunge.

Eestimaises hõrgutisi saab nautida Malmizzas, kus on selleks päevaks kokku pandud Eesti erimenüü. Maitsvat mulgipärast menüüd pakuvad Süämege tettu süük (Südamega tehtud söök) ja perepäevade veteran Mulgi Mugila.

Perepäev on kõigile tasuta!

Täname: Naiskodukaitse Tõrva jaoskond, Sette talu, Mulgi elamuskus, Tõrva vee- ja saanimatkad, päästeamet, Tauno Neumann, Tõrva kino Koit, Tõrva kalameeste klubi, Tõrva avatud noortekeskus, Tõrva kunstistuudio, Tõrva gümnaasium, Kerli Vessin ja HOP dance tantsumuudatus, Novella Hanson ja laululapsed, Aveli Heletuli ja Tõrva ANK noortebänd, JJ-Street, Erki Väli ja Kagu vibuklubi.

Eesti Vabariigi sünnipäeva kava

23.02.2024

Kell 18.00 Õõsuusk. Üritus toimub sobivate ilmaolude korral.

Kell 18.00 Mikk Tammepõllu ja Tõnu Timmi akustiline kontsert pubis Juudas

24.02.2024

Kell 8.00 Kalapüügivõistlus "Tõrva Tirk 2024" Veskijärvel. Lisainfo ja registreerimine: Gunnar Palumets, tel 5348 7254. Üritus toimub sobivate ilmaolude korral.

Kell 10.00 Animatsioon Meisterkook Mary (eesti keeles) Tõrva kinos Koit

Kell 10.00 Pidulik koosviibimine Vabadussõja ausamba juures Tõrva gümnaasiumi pargis

Kell 11.00 Tervisetund "Vabariigi terviseks!" algusega Tõrva keskvaljakult. Tundi viib läbi liikumisharrastuse treener Margis Sein.

Kell 12.00 EV106 perepäev Tõrva keskvaljakul

Kell 13.30 Kaunimate Aastate Vennaskonna kontsert

Kell 15.00 Uus Eesti film A.H. Tammsaare romaani põhjal "Elu ja armastus" Tõrva kinos Koit

Kell 17.30 Dokumentaalfilm "Vara küps" Eesti metsadest Tõrva kinos Koit

Kell 19.30 Eesti Kung-fu komöödiafilm "Nähtamatu võitlus" Tõrva kinos Koit

KULTUURIKAVA

16.02 kell 22 „Õõ kohvikus – Jane saab 27” Jane loomekohvikus

16.02 kell 23 Ansambel The Boondocks kontsert Stupid Cupid pubis Juudas

17.02 kell 11 Vastlapäev Alal Äru mäel

17.02 kell 12 Hummul talvine looduspäev Käre talus

17.02 kell 17 Kontsert „Mu süda usub õnne” Tõrva kirik-kammersaalis

17.02 kell 18 Hummul talvine mõisapidu ansambliga Elumees

17.02 kell 20 Sõbrapäeva tantsuõhtu Ala rahvamajas

17.02 kell 21 Sõbrad Malmizzas. DJ Hennri

20.02 kell 18 PLMF kontsert „Camerata Musica” Tõrva kirik-kammersaalis

22.02 kell 19 Kontsert-õhtusöök „Simpy the best” Laura Põldvere ja Mihkel Heinmetsaga

23.02 kell 19 Mikk Tammepõllu ja Tõnu Timm. Akustiline kontsert pubis Juudas

24.02 kell 12 EV106 perepäev Tõrva keskvaljakul. Esineb Kaunimate Aastate Vennaskond

09.03 kell 19 Naistepäeva kontsert – Margus Vaher ja Merlin Purga kontserdikavaga „Lähedal” Malmizzas

SPORT

23.02 kell 18 Õõsuusk

24.02 kell 11 Tervisetund „Vabariigi terviseks!” algusega Tõrva keskvaljakult

25.02 kell 12 Tõrva Suusaseriaal 2024 viimane etapp Härma suusaringil

03.03 Härma suusamaraton

TÕRVA NOORED SORTEEERIVAD PRÜGI

1. veebruaril algas Tõrva vallas uus korraldatud jäätmeveo-periood, mis tõi endaga kaasa nii mõnegi muudatuse.

Rõõm on tõdeda, et Tõrva noored on jäätmete sorteerimiseks hästi ette valmistunud – sügisel Tõrva avatud noortekeskuse, Tõrva gümnaasiumi ja Tõrva kooli koostööna algatatud projekt „Tõrva noored sorteerivad prügi” on edukalt lõpule viidud.

Projekti eesmärk oli tutvustada noortele jäätmesorteerimise olulisust ning varustada Tõrva valla koolid ning noortekeskused jäätme-

sorteerimisjaamadega, mille kujunduse loomisele andsid oma panuse noored ise. Selle tulemusena on valminud unikaalsed ja omanäolised jäätmesorteerimisjaamad. Kujunduse autoriteks on Elis Ütsik (papp- ja paber), Reelika Ilisson (segapakend) ja Aveli Heletuli (sega-olmejäätmed). Sügisel viidi läbi prügikõnde ja koolitusi jäätmete sorteerimise teemal ning nendega jätkatakse ka käesoleval aastal.

Projekti sai rahastust Haridus- ja noorteameti taotlusvoorst „Noorte heaks 2023”

Hoiame oma kodukoha puhtana!

KUIDAS MUUTA TASULINE BUSSISÕIT ENDALE VÕIMALIKULT MUGAVAKS?

Alates 22. jaanuaris on maakonnaliinid bussireisijatele tasuta. Sõiduprotsessi enda, bussijuhi ja kaasreisijate jaoks võimalikult mugavaks tegemiseks kordame üle põhitõed maakonnaliinidega liiklemisel.

1. Soovitav on kasutada Ühiskaarti (nn sõidukaart) maakonna bussiliinidel sõitmiseks ehk enda sõiduõiguse tõendamiseks või pileti ostmiseks.
2. Kui soovid kasutada soodustust ehk sõita vastavalt õigusaktidele tasuta, siis selleks tuleks olemasolev Ühiskaart isikustada. Kui sul ei ole Ühiskaarti või sa ei ole jõudnud sellele vastavat märget

on pileti hind samuti 2 eurot. Näiteks sõitjal on kaardile kandmiseks 10 eurot ja tahab selle raha eest ka pileti osta, siis bussijuht laadib summa kaardile ja sõitja ostab kaardiga üksikpileti.

6. Ühiskaardile päeva- või perioodipileti (30 päeva pileti) ostmiseks tuleb kasutada interneti vahendusel www.pilet.ee keskkonda või osta pileti piletimüügipunktist.
7. Ühiskaarti saad isikustada internetiaadressil www.pilet.ee. Selleks on vaja keskkonnas sisestada Ühiskaardi number, isikukood ja ID-kaardi number. Bussijuhi juures seda teha ei saa.

sõidusoodustuse kohta teha, aga sul on olemas dokument, mille alusel on isikul õigus sõita tasuta, siis väljastab bussijuht isikule paberpileti maksumusega 0 eurot ehk 0-pileti.

3. Bussist saab osta pileteid Ühiskaardiga või sularaha eest. Kui ostad Ühiskaardiga pileteid bussist, siis peab sellele Ühiskaardile olema kantud raha.
4. Raha saab ühiskaardile kanda aadressil www.pilet.ee, piletimüügipunktides või bussis. Bussis saab raha kanda Ühiskaardile summades 5, 10, 15 ja 20 eurot.
5. Bussis on Ühiskaardiga makstes üksikpileti hind 1.50 eurot ja sularaha eest ostes 2 eurot. Bussis kaardile raha laadimisel ja samas pileti ostmisel

Lapse Ühiskaardi isikustamine: lapsevanem saab oma ID-kaardiga [pilet.ee](http://www.pilet.ee) keskkonda kasutajana sisse logida ning seejärel isikustada lapse kaardi lapse isikukoodiga. Lapsevanema ID-kaardi numbrit ei pea siis enam lisama, muidu läheb perioodikaart talle endale.

Ühiskaardi isikustamist saab teha ka piletimüügipunktides. Nende nimekirja ja asukohad leiad pilet.ee keskkonnast. Teavet piletimüügipunktide kohta saab ka kõigist ühistranspordikeskustest. Isikustamine piletimüügipunktides maksab üldjuhul 1 euro.

8. Piletimüügi veebikeskkond pilet.ee,

kus on sõitjal võimalik teha järgnevaid toiminguid:

1. laadida Ühiskaardile raha;
2. isikustada Ühiskaarti;
3. sulgeda oma isikustatud Ühiskaarti;
4. saada informatsiooni Ühiskaardi kasutamise kohta;
5. saada informatsiooni oma Ühiskaardi rahalise jäägi kohta;
6. soetada erinevaid pileteid (päevapilet, perioodipilet) Ühiskaardile;
7. kasutada rahaliste tehingute eest tasumisel Eesti pankade pangalinke.

9. Piletimüügipunktides on sõitjal võimalik teha järgnevaid toiminguid:

1. osta Ühiskaart;
2. laadida Ühiskaardile raha;
3. isikustada Ühiskaarti;
4. sulgeda oma isikustatud Ühiskaarti;
5. saada informatsiooni oma Ühiskaardi rahalise jäägi kohta;
6. soetada erinevaid pileteid (päevapilet, perioodipilet) Ühiskaardile.

10. Bussijuhi juures on sõitjal võimalik teha järgnevaid toiminguid:

1. osta ühekordne sõidupilet sularaha eest;
2. osta ühekordne sõidupilet kasutades Ühiskaarti;
3. laadida Ühiskaardile raha.

Mõistlik on Ühiskaarti osta ja isikustada enne bussi kasutamist www.pilet.ee keskkonnas interneti teel, mis mugav, kiire ja hoiab kõigi aega kokku – nii saab bussiliin olla võimalikult kiire.

NB! Ühel inimesel on korraga võimalik omada ühte kehtivat isikustatud Ühiskaarti. Kui sõitjal on olemas puutevaba kiibiga varustatud Eesti õpilaspilet, ISIC õpilaspilet, ISIC üliõpilaspilet, Eesti üliõpilaspilet, ITIC õpetajakaart või IYTC Noortekaart, siis on võimalik seda kaarti kasutada Ühiskaardina (eelnevalt toodud kaardid saavad olla lisaks tavalisele isikustatud Ühiskaardile).

Tõrva gümnaasiumi abiturient oli edukas riigikohtu kaasuskonkursil

Hanna-Liisa Starke (keskel) tunnustusüritusel.

Jaanuarikuus riigikohtu 104. aastapäeva eel toimunud tänuaktusel tunnustati parimate õigusteemaliste õpilastööde autoreid ja nende juhendajad.

Riigikohtu kaasuskonkurss pakus õpilastele põnevat võimalust asetada end õigusemõistja rolli ja lahendada kaasusi, mille sarnastega kohtunikud igapäevaselt kokku puutuvad. Konkursil osalejad said valida kolme elulise juhtumi seast: haldusõiguse kaasus keskendus sundvalduse seadmisele ja sundvõõrandamisele, karistusõiguse oma õiguskaitsevahendite ehk kaebamise temaatikale ning tsiviilõiguse kaasus mittevaralise ja varalise

kahju hüvitamise nõudele. Kaasust võis lahendada nii kirjaliku kohutalahendina kui ka loovas vormis.

Gümnaasiumiarvestuses sai silmapaistva loovtööga 3. koha Tõrva gümnaasiumi 12. klassi õpilane **Hanna-Liisa Starke**, kelle juhendajaks **Triin Jaansalu-Kuum**.

Kaasuskonkursi žürii esimehe ja riigikohtuniku Heili Sepa sõnul esitati konkursile üle 70 töö, millest peale eelvalikut jõudis žüriile hindamiseks 40 parimat. Tema kinnitusele võib kaasuskonkurss olla oluline samm eneseteostuse ja -leidmise teel neile koolinoortele, kes mõtlevad juuraõpingutele.

RIIDAJA KÜLA METSAPARANDUSE TÖÖD

RMK hakkab Riidaja küla kõrgendatud avaliku huviga (KAH) alal ja sellega piirneval alal korastama maaparandussüsteemi. Maa-ala, kus töid tehakse, on kaardil märgitud roheline värviga (piirneb punktiiriga), tumedama roheline värviga on tähistatud KAH ala.

Tööde käigus eemaldatakse kraavipervedelt ja kraavi põhjast (korrastatavad kraavid on kaardile kantud oranži joonega) sinna

kasvanud võsa, need puhastatakse ja korrastatakse truubid. Samuti eemaldatakse puud teetrassidelt Siigu tee ja Põrgulaane osas (kaardil sinise joonega).

Maaparandussüsteemi on vaja korrastada, et muuta sealne pehme pinnasega ja ajuti üleujutatud metsaala kuivemaks. Maaparanduse mõjul kasvab ka mets paremini. Tehtavaid maaparandustöid Riidaja KAH alal on RMK 2020. aasta oktoobris külaelanikele ka tutvustanud.

MUUSIKUTEST SÕBRAD ANNAVAD JUUDASES MAHEDA KONTSERDI

Mikk Tammepõld (D r a m a m a) ja Tõnu Timm (Jäääär) on muusikutest head sõbrad, kes juba mõnda aega ka ühiselt laule kirjutavad ja koos esinevad. Juba 23. veebruaril annavad nad kontserdi Tõrvas pubis Juudas.

“Veebruaris läheme Tõuniga väikesele tuurile kohtadesse, kus teame, et meid ootavad head inimesed ja soe vastuvõtt. Võtame kaasa oma parimad pillid, ilusaimad laulud ja muidugi muhedad jutud,” sõnab Mikk Tammepõld. “Plaanis on nende kontsertidega tuua rõõmu ja soojust pikkadesse talveõhtutesse,” lisab Tõnu Timm. “Meie eestikeelne kontsert on vabariigi aastapäeva paiku igati sobiv viis, et seda tähtpäeva tähistada,” räägib Timm.

Mõlemad muusikud elavad hetkel väiksemates Eesti paikades – Mikk Elvas ja Tõnu Muhus. Mehed naudivad suurlinna melu asemel väikeste kohtade võlu. “Seal on rohkem vaikust ja rahu, elutempo on aeglasem, mis omakorda annab rohkem võimalusi muusikale püheneda,”

dumiseks,” kinnitab Mikk. “Tõun ja tema muusikalised tegemised on mulle juba lapsepõlvest tuttavad. Jäääär oli väga populaarne üheksakümnendatel kui mina teadlikumalt muusikat kuulama hakkasin. Usun, et muusikuid mõjutab suurel määral

Tõnu Timm: „Mulle meeldib Miku põhjalikkus ja loo küpsetamise protsessi nautimine – ainult nii see ilu sündida saabki.”

see nõ “muusikaline lugemus”, mis neil on. Küllap seetõttu me Tõuniga ka koos muusikat teeme ja omavahel hästi klapiame. Meil on mingi sarnasus ja ühised jooned, kuid samas oleme piisavalt erineva käekirjaga, et protsessi enda ja tulemust kuulaja jaoks põnevana hoida,” räägib Mikk.

“Paar aastat tagasi, kui kirjutasin ühte laulu (“Tüdrukud tantsivad”), tekkis mul mõte, et Tõuni pillimäng sobiks sinna ideaalselt. Nii käisingi välja mõtte teha miskit koos,” räägib Mikk.

“Just, Mikk pakkus välja: teeme EP (lühialbum – *toim.*), kus tema

panustab paari ja minagi paari oma looga,” jätkab Tõnu. “Koos esitame ja teeme seaded. No täpselt see, mis mulle sobib! Esimene ühine lugu – “Tüdrukud tantsivad” – sai nii õige, et isegi Riho Sibul kiitis seda täiuslikuks.”

“Mulle meeldib Miku põhjalikkus

ja loo küpsetamise protsessi nautimine – ainult nii see ilu sündida saabki. Kui ühel meist on parasjagu rohkem uusi viisijuppe, siis teine toetab kohe arranžeerimisideedega ja järgmisel hetkel on hoopis vastupidi. Meile on teineteise tugi väga sobinud,” lisab Tõnu.

Mikk Tammepõld ja Tõnu Timm astuvad 23. Veebruaril kell 19 koos üles Tõrvas pubis Juudas. Piletid on müügil Piletilevis hinnaga 15 eurot (sooduspilet pensionäridele ja õpilasele 13 eurot), kontserdipäeval hinnaga 20 eurot (sooduspilet pensionäridele ja õpilasele 18 eurot).

Timm ja Tammepõld on muusikud, kes oskavad ka üksteist hinnata.

„Iseoma” XXVIII LAULUPIDU JA XXI TANTSUPIDU

3.-6. juuli 2025

„Me loome ise oma elu ja õnne.
Me räägime ise oma keelt.
Me laulame ise oma häälega omi laule.
Me pühitseme iseoma laulupidu.
Et kasvada oma rahvaga.
Et armastada iseoma Eestit!”

Heli Jürgenson, XXVIII üldlaulupeo kunstiline juht:

Laulupeo kava koostamise aluseks on murded, murdumine ja aeg. Esimese päeva valikkooride kontserti iseloomustavad sõnad „hästi tasa-kaalus” – kava läbivad kõik murdepiirkonnad. Teise päeva kava laulud räägivad laulmise jõust, lisaks ka murdekeelsete laulude kaudu. Laval on ikka kõik tavaks saanud kooriliigid, sümfoonia- ja puhkpilliorkestrid.

„Meie kandi inimesed – sõtsed, kõugud, sugulased otsustasid kokku saada, kokku tuua mugulased”

Helena-Mariana Reimann, XXI tantsupeo pealavastaja:

Tantsupidu räägib seekord meie iseoma lugu – inimeseks olemisest, eestlastest ja sellest, mis on meile oma ja oluline. Tulevane tantsupidu jutustab sellest, kuidas saabub kutse suguvõsa

3. veebruaril Viljandis toimunud, suurpeo „Iseoma” kontseptsiooni tutvustavalt „Terepäevalt” saadud muljeid vahendas Maie Kala.

kokkutulekule, kuidas selleks valmistatakse ja teele asutakse. Üle pika aja on taas loodud liigid piirkondade järgi. Iga piirkonna (8 piirkonda) juht on kokku pannud oma piirkonna loo, lähtudes selle piirkonna rollist etenduses. Arvestatakse piirkonna iseloomujooni, tantsusamme ja muusikapalu.

Helin Pihlap, rahvamuusikapeo loominguline juht:

2025. aastal toimuva rahvamuusikapeol on palju uut ja põnevat. Peol on 8 pilliliiki, nende hulgas esimest

korda oma liigina ka mandoliinid, karmoškad ja hiiu kandleid. Iga liigi kavas on ka üks lugu solistiga. Esimaks on kavas ühine algus- ja lõpnumber, mis ühendab peolisi koos publikuga.

Marko Kekishev, laulu- ja tantsupeo „Iseoma” kujunduskontseptsiooni looja „Ühendatud erinevused”:

Me kõik oleme erinevad, kuid koos moodustame erilise terviku – nii osaleja kui osasaaja. Nii tekkis visuaalne kujund „Ühendatud erinevuste öis”. Logomärgi graafilisteks

elementideks on meie loodusest, metsast ja põllult pärit taimede detailid, terviksümbol on konstrueeritud erinevate elementide ühendusena. Värvisüsteemis eristame laulu- (sinine), tantsu- (roheline) ja rahvamuusikapeo (oranž) spetsiifilisi vajadusi, lisaks orkestrid (lilla). Ühine värvimudel on suviselt positiivne.

Sten Weidebaum, laulu- ja tantsupeo SA teabejuht:

Murde, kirja ja kodukeel ning kodumaa. Rahvana ühendus, suurtraditsioon – ühekaupa ja koos. Inimestena olemine, ise- ja omamoodi. Ühekorraga kauged ja omad. Inimene läbi inimliku väärtuse. Miljon nooti, miljon sammu, miljon inimest. Igast noodist, igast sammust ja igast häälest saab üks – Iseoma laulu- ja tantsupidu. Ja me oleme kõik üks ja iseoma rahvas.

Teekond suurele peole algas kollektiivide kirjanemisega 2023. aasta sügisel. „Terepäevalt” kollektiivjuhtidele toimuvad 2024. aasta jaanuari- ja veebruarikuus. Laulikute tellimine, kooride repertuaaride esitluskontsert „Estonia”

kontserdisaalis toimuvad mais. Seminarid koorijuhtidele, tantsujuhtidele. Maakondlikud eelproovid. Ettelaulmised- ja tantsimised. Pääse peole ja tantsu- ja laulupeo nädal. Tantsupeo etendused, laulupeo kontserdid, rahvamuusikapidu ja muidugi rongkäik.

Liigume meiega juba sellel väärtuste teekonnal!

- Tõrva lauluseltsi segakoor (koorijuht Maie Kala)
- Tõrva tütarlastekoor (koorijuht Maie Kala)
- Tõrva õpetajate naiskoor (koorijuht Imbi Umbleja)
- Tõrva muusikakooli puhkpilliorkester (orkestrijuh Bert Langel)
- Rahvamuusikaansambel „Jauram” (juhendaja Katrin Kannukene)
- Rahvamuusikaansambel „Kirime” (juhendaja Thea Leitmaa)
- Segarahvatantsurühm „Jandali” (juhendaja Valdeko Kalamees)
- „Lys” naisarahvatantsurühm (juhendaja Ulvi Riitsalu)
- „Lys” naisvõimlejad (juhendaja Ulvi Riitsalu)
- „Lys” neidude võimlemisrühm (juhendaja Ulvi Riitsalu)

Mõtte- ja tüvitekste suurpeo loojatelt vahendas Maie Kala

DRIFTIMINE VÕIB TUUA KARMİ KARISTUSE

Janar Koemets,
veebipolitseinik

Hiljaegu laekus Tõrva vallas teade „driftivast“ autost, mis oma manöövriga riivas vastutulevat autot. See kõik juhtus päevasel ajal kaamera vaateväljas ja nüüdseks on inimene tuvastatud ning isik on saanud vastava karistuse. Antud intsident on üks neist, kus oma tegevusega tekitati teisele inimesel varaline kahju – sellega seoses peaksime tuleama meelde põhitõed.

Foto: Eric Mclean

Kohe kindlasti pole tavaliselt koht, kus katsetada nii enda kui oma sõiduki piire. Selline paarutamine on ohtlik teiste varale, juhile enesele ja ka sõidukis viibivatele isikutele, samuti muudele kõrvalistele isikutele. Eriti ohtlik on selline tegevus kohas, kus toimub igapäevane tihe liiklus. Olgu selleks siis tiheda auto- ja jalakäijate liiklusega linna põhitänav või bussijaam, kus liiguvad ringi bussi ootavad inimesed. Üks väike vale liigutus võib lõppeda kaasliikleja jaoks õnnetult.

Igale teole võib järgneda karistus – selle mõistmiseks on paslik enesele meelde tuletada liikluseaduse paragrahve 14 ja 16, kus on välja toodud liikleja põhitõed. Paragrahvi 14 lõige 2 ütleb, et „iga liikleja, liikluse korral-

daja ja muu isik peab järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikas ja ettevaatlik ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekitamist“. Sama paragrahvi lõige 7 ütleb aga, et „keegi ei tohi oma tegevusega või tegevusetusega ohustada või takistada liiklust“.

Liikluseaduse paragrahvi 16 lõige 1 teatab, et „liikleja peab olema viisakas ja arvestama teiste liiklejatega ning oma käitumises hoiduma kõigest, mis võib takistada liiklust, ohustada või kahjustada inimesi, vara või keskkonda“. Nimetatud paragrahvide rikkujat on võimalik vastutusele võtta liikluseaduse paragrahvi 242 järgi, kus karistused on karmid, alates trahvist kuni 100 trahvühikut (ehk kuni 400

eurot) või juhtimisõiguse äravõtmiseni kuni 6 kuuks. Lisaks on õigus politseil ka teiseks rikkujat sõiduk tasulise hoiukohta.

Hea tõrvakas – kui märkad kusalil parklas paarutavalt „driftivat“ sõidukit, siis ole hea ja anna sellest meilegi operatiivselt telefoninumbri 112 vahendusel teada. Meie jaoks on oluline sõiduki registreerimismärgi number ja lühikirjeldus, et tuvastada, milline sõiduk välja näeb.

Head sõidukijuhid – kutsume teid üles mõistmisele ja liiklusviisakusele, et lõppeksid ohtlikud olukorrad, kus pannakse ohtu teiste isikute vara või kellegi elu ja tervis.

Koostöös loome turvalisuse!

TÕRVA PÄÄSTJATEL OLI TÖÖKAS AASTA

Läinud aasta statistika annab tunnistust sellest, et Tõrva vallas vajati päästjate abi rohkem kui eelnevatel aastatel. Kokku oli väljakutseid 241, millest päästesündmuseid oli 114, ametkondlikku abi osutati 91 juhul ja ATS (tulekahjusignalisatsioonisüsteemi) väljakutseid oli 16.

Möödunud aastatel on enamasti jäänud väljakutsete arv alla 200 (vaid 2020. ja 2021. aastal üle selle). Seda eelkõige põhjusel, et ametkondliku abi kasv on olnud suurema mahuga.

Positiivse poole pealt võib välja tuua, et tulekahjudes ei olnud möödunud aastal ühtki hukkunut ja vigastatut ning õnneks jäi viimane traagiline juhtum aastasse 2019. Kahjuks veeõnnetuses hukkus läinud aastal üks inimene.

Päästeamet reageeris Valgamaal 2023. aastal abi andmiseks ja ohtude tõrjumiseks kokku 672 sündmusele, sealhulgas tegid demineerijad kahjutuks 102 lõhkekeha. Tules hukkus eelmisel aastal maakonna lõikes 1 ja vees 2 inimest.

TOP 5 päästesündmused 2023 Valgamaal

Ohu likvideerimine	382
Tulekahju	98
Abitus seisundis inimene	42
Liiklusõnnetus	40
Abitus seisundis loom/lind	25

Väljakutsete koguarv on tõusuteel – seda on kasvatanud keerulistest ilmaoludest tingitud ohuolukorrad. Ohtude likvideerimised olidki enamasti seotud raskete ilmaoludega, kus teedelt oli vaja eemaldada tormituultes või lumeraskuse all murdunud puid ja muid takistusi. Samuti oli vaja tagada ohutus elektriliinide purunemise asukohtades. Abitusse seisundisse jäänud inimesteks olid paljud oma kodus kukkunud ja liikumisvõime kaotanud eakad inimesed, kelle juurde omaksed või kiirabitõetajad sisse ei saanud.

Tulekahjud

Päästjatel tuli eelmisel aastal Valgamaal kustutada 25 hoonetulekahju, neist 12 korral põlesid eluhooned. Hooletusest lahtise tule kasutamisel või suitsetamisel ja laste tulega mängimisest süttis 6 hoonetulekahju. Elektripaigaldiste või -seadmete riketega seoses süttis 5 hoonet. Hooletusest kütteseadmete kasutamisel süttisid hooned 4 korral. Veel süttisid hooned hooletusest tuletoodel ja seadme või süsteemi vale paigalduse tõttu.

Metsa- ja maastikutulekahjusid käisid päästjad 2023. aastal Valgamaal kustutamas 28, sõidukeid 8 ja prügihunnikuid, põlevmaterjali hoiukohti või ohutusnõuetele mittevastavaid lõkkeid 36 väljakutsel.

Kooli- vaheajal veemõnuleme hommikust õhtuni!

26.02-03.03

oleme avatud 10.00-22.00*

Hommiuujumine iga päev 7.00-10.00.

Veemõnulemiseni!

*koolivaheajal kehtib nädalavahetuse hinnakiri.

**Tõrva
Veemõnula**

veemonula.ee

Puiestee 1, Tõrva
+372 5197 5000
torva@veemonula.ee
torvaveemonula
torvaveemonula

MEENUTATI KUULSAID RIIGIMEHI

Kindralmajor Aleksander Jaaksoni sünnist möödus tänavu 132 aastat. Auväärse sündmuse tähistamiseks koguneti hommikul Pokardi mõisasüdames paikneva mälestuskivi juurde.

Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik Riho Karu ja Tõrva vallavanem Helen Elias viisid läbi mälestustseremonia, asetades mälestuskivi esisele pärjad. Naiskodukaitse Tõrva jaoskonna esindajad süütasid küünlad. Palve luges Valgamaa maleva kaplan Arvo Lasting.

Haridusministri ametis

Vallavanem Helen Elias tõi välja, et kindralmajori teened ei seisne ainult vabaduse eest võitlemisel, vaid tema südameasi oli ka hea haridus. Aleksander Jaakson oli aastatel 1936-1940 Eesti Vabariigi haridusminister – ta viis lõpule koolireformi ja korraldas ümber kõrgharidussüsteemi. Märkimisväärseimaks saavutuseks ministrina oli Jaaksonil aga Eesti Teaduste Akadeemia asutamine 1938. aasta jaanuaris.

Kindralmajor Aleksander Jaakson sündis 29. jaanuaril 1892 Holdre vallas. Vabadussõjas osales ta 6. jala-väepolgu II pataljoni ülemena. Lisaks oli Jaakson Sõjaväe Ühendatud Õppeasutuste ülem (1933-1936), Eesti Vabariigi haridusminister (1936-1939) ja viimane Sõjavägede Staabi-ülem (1939-1940).

15. juulil 1940 vabastasid okupatsioonivõimud Aleksander Jaaksoni Sõjavägede Staabiülema kohalt, pärast mida siirdus ta Mulgimaale Helme kihelkonda oma Pokardi talu. 18. oktoobril 1940 arreteerisid võrvoimude käsilased ta Pokardi talu põllul ja viisid 26. juunil 1941 Venemaale. Jaakson suri Venemaa vangilaagris 1942. aastal.

Kaitseminister Lill

Kümme aastat enam ehk 142 aastat möödub kindralleitnant Paul-Adolf Lille sünnist – teeneka riigimehe auks koguneti hommikul Roobe veski mälestustahvli juurde.

Austusavaldus kindralmajor Aleksander Jaaksonile.

Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik Riho Karu ja Tõrva abivallavanem Aivar Uibu viisid läbi mälestustseremonia, asetades Roobe veski seinal oleva mälestustahvli jalamile pärjad. Naiskodukaitse Tõrva jaoskonna esindajad süütasid küünlad. Palve luges Valgamaa maleva kaplan Arvo Lasting.

Abivallavanem Aivar Uibu sõnas Lille meenutades, et on au mälestada nii märkimisväärsete tegudega meest, kes pühendas oma elu eestlaste vabaduse eest võitlemisele. Samuti tänas ta Valgamaa malevat, kes hoiab elus meie kangelaste mälestamise traditsiooni.

Kindralleitnant Paul-Adolf Lill sündis 25. jaanuaril 1882. aastal Helme kihelkonnas Jõgeveste vallas Roobe veski omaniku pojana. Kindralleitnant teenis Vabadussõjas operatiivstaabi operatiivosakonna ülemena. Ta oli sõjaministri (kaitseministri) abi ja sõjaminister (kuni 1937. aastani kaitseminister). 1934. aastal oli ta lühikest aega kaitseväge juhataja kohusetäit-

ja. 1938. aastal sai kindralleitnandiks. 12. oktoobril 1939 lahkus Lill sõjaministri ametikohalt, tuues põhjuseks asjaolu, et talle on vastuvõetamatud NSV Liiduga sõlmitud baaside lepingu tingimused.

Lille edasine elutee kujunes traagiliseks. 14. juunil 1941 küüditati koos õe Olgaga Venemaale, kus ta saadeti Sverdlovski vangilaagrisse. Põhjuseks toodi tema ennastsalgav tegevus Eesti Vabadussõjas ja sõjaministrina töötamine. 13. märtsil 1942. aastal kindralleitnant Paul-Adolf Lille toimik suletakse, põhjuseks süüaluse surm. Tema viimane puhkepaik on teadmata.

105 aastat Roobe lahingust

24. jaanuaril koguneti Helme kalmistule, et tähistada Roobe lahingu ja Tõrva vabastamise 105. aastapäeva ning mälestada langenuid.

Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik Riho Karu ja Tõrva vallavalitsuse liige Tõnu Jaansalu viisid läbi mälestustseremonia, asetades Roobe lahingus langenud sõdurite hauale püstitatud risti juurde pärjad. Naiskodukaitse Tõrva jaoskonna esindajad süütasid küünlad.

Vallavalitsuse liige Tõnu Jaansalu rääkis sõnavõtus, et täna sel päeval on kangelastest rääkimine ja nende mäletamine veelgi olulisem. Meie vabadus pole enesestmõistetav ja vabaduse nimel tuleb jätkuvat tööd teha.

Helme üksikkompanii pealik Riho Karu kirjeldas 105 aastat tagasi aset leidnud sündmuse, tuues välja selle ajaloolise hetke olulisuse meie vabaduse kujunemisel. Roobe lahing oli siinkandis üks ohvriterohkemaid lahinguid.

Ajalooliselt on teada, et sakslased lahkusid siit 1918. aasta detsembris: Helves-Tõrvas tekkis paariks nädalaks omapärane olukord – Eesti valitsuse võim siia ei ulatunud ja punaseid ei olnud veel tulnud. Detsembri viimastel päevadel punased siiski okupeerisid Helme-Tõrva, nende edasitung aga peatati Kärstna all. Eesti

Aasta noortejuhi nominent

Riigikaitse juhid andsid Viimsis üle nii aasta kaitseliitlase ja naiskodukaitse kui ka aasta noorkotka, kodutütre ja noortejuhtide tunnustused.

Aasta kodutütarde noortejuhi nominendiks esitati ka Giia Tetlova (end nimega Giia Timpson), kelle puhul tuuakse välja tema leidlikkus ja loovus. Giia oskab põnevaks muuta ka kõige tavapärased tegevused. Tema mentorlusel on noored kirjutanud mitmeid noorte omaalgatuse projekte. Tema pühendumus, lojaalsus ja avatud meel on teinud temast suurepärase, oodatud kaaslast ning meeskonnaliikme nii rühmalaagrites kui ka suursündmustel. Giia on energias pakatav, uute ideedega ja omab noorsootöötaja 6. taset.

Paju lahingu aastapäev

Mälestustseremoonial Paju mälestussamba juures esines kõnega Eesti Vabariigi president Alar Karis. Sünnimisel osalesid ka Tõrva vallavolikogu esimees Maido Ruusmann ja vallavanem Helen Elias ning Kuperjanovi pataljoni, Kaitseliidu, maakonna omavalitsuste ja Valga valla koolide esindajad, samuti küllalised Lätist ja Soomest, kes avaldasid austust langenuitele.

Paju lahingust ja Valga vabastamisest möödub tänavu 105 aastat, samuti täitis Paju monumendi avamisest 30 aastat.

Paju lahing toimus Paju mõisa pärast Eesti Vabadussõja ajal 31. jaanuaril 1919 Eesti Rahvaväe Tartu-Valga grupi ja Punaarmee Läti punaste küttide vahel, millega otsustati sõjaliselt olulise Valga linna ja raudteesõlme langemine Eesti vägede kätte. Lahingus sai surmavalt haavata Eesti vägede rünnakut juhtinud Julius Kuperjanov.

vägede vastupealetung aga toimus viisades võitlustes. Tõrva läks kolm korda punaste kätte. Lõplikult vabastati Helme-Tõrva punastest 30. jaanuaril 1919. Vabadussõja edasises käigus sõjategevus Helmet otseselt enam ei puudutanud, ehkki 1919. aasta kevadel muutus olukord korraks ähvardavaks.

TÕRVA VALD VÕIB SAADA UUE KÜLA

19 Jõgeveste küla elanikku esitasid Tõrva vallavolikogule ettepaneku endise asustusüksuse Keskküla taastamiseks. Põhjuseks toodi välja Jõgeveste külakeskuse kaugus ettepaneku esitajate elukohast ja sellest tulenev eksitavus.

Tõrva vallavolikogu 25.01.2024 otsusega nr 1-3/2024/3 algatati menetlus asustusjaotuse muutmiseks endise Keskküla nime ja piiride taastamiseks. Keskküla liideti 1970. aastatel Jõgeveste külaga.

Keskküla piir kulgeks vastavalt lisatud kaardile ja piirikirjeldusele.

Ettepanekuid ja vastuväiteid nimetatud asustusjaotuse muutmise kohta saab esitada Tõrva Vallavalitsusele kuni 18. märtsini aadressil Kevade tn 1, Tõrva või e-posti aadressil torva@torva.ee.

Lisainfo: Arvo Kargu, maakorraldus-spetsialist, e-post arvo.kargu@torva.ee tel 766 8454.

Keskküla moodustaks umbes kolmandiku praeguse Jõgeveste küla territooriumist.

KANALISATSIOON.EE
E-POOD ÄRIKLIENTIDELE
JA ISE-EHITAJATELE

KÜSI HINNAPAKKUMIST 2024
HAJAASUSTUS PROGRAMMILE

INFO@KANALISATSIOON.EE
+372 5049754

BIOPUHASTID.EE

HAJAASUSTUSE PROGRAMM 2024
TAOTLUSVOOR AVATUD

KÜSI HINNAPAKKUMIST
KANALISATSIOONI LAHENDUSELE

INFO@BIOPUHASTID.EE
TEL: +372 5049754

UUS KELL TAAGEPERA KIRIKU JUUBELIKS

Taagepera kirikut külastavad ka sõbrad välismaalt. Foto:Erakogu

Arvo Lasting

Aastavahetuse kuudel tehakse ka kogudustes kokkuvõtteid ja seatakse uusi plaane. Taagepera koguduse nõukogu on tänulik väga hea koostöö eest kohalikule raamatukogule ja selle juhatajale Erja Liivsonile, kes võimaldab meil alati oma laua ümber kirikuasjus nõu pidada. Jaanuari lõpuks saime need administratiivsed kohustused täidetud.

Möödunud aastal taastus varajasem elurütm — pidasime jumalateenistusi Taagepera kirikus kaks korda kuus, talvel harvemini. Enamasti tuleb siia kohale

10 inimest, pühade puhul rohkem. Suurepäraselt läksid korda kaks kontserti: ülestõusmispühail laulis Abja naiskoor Õbeäidsme Külli Salumäe juhatusel, suvel toimus kontsert Viljandi orelifestivali raames, mil lisaks pillide kuningale (Marju Riisikamp) kõlas pühakojas ka kannel (Tuule Kann). Suuremaks sündmuseks oli Soome sõprade vastuvõtt 3. septembril. Hea meel oli suvel laulata ühte õnnelikkude abielupaari, kelle meespool vajas ka ristimist ja leeritamist. Matuseid oli mullu vaid kaks.

Taagepera koguduse nõukogu pidas kiriku 350. juubeli pidamise plaane, mis otsustati korraldada 9. juunil. Juubeliaasta puhul soovime kirikule soetada uue kirikukella, mille organiseerib Soome Hauho sõpruskogudus. Kella hind on üle 5000 euro – selle jaoks vajame ja kogume annetusi, saame ka sponsorlust kõikidelt toetajatelt. Soovime aja jooksul lisada kellale juurde elektroonilise helistamise süsteemi, mis maksab üle 2000 euro. Kella jaoks saab annetusi kanda Taagepera koguduse arvele. Kui soovite, et teie nimed saaksid annetajate nimekirja jäädvustatud, palume ülekande juures ära märkida „Kella jaoks“ ja annetajate nimed.

Taagepera kiriku juubelile tulevad ka Norra Byneset koguduse sõbrad. Nii oleme kõik oodatud oma aktiivseid välissõpru aktiivselt vastu võtma.

Saekettide valmistamine, teritamine ja parandamine.

Hüdrovoolikute valmistamine.

Hüdromar OÜ tel. 56294013.

OSTAN METSA- JA PÕLLUMAAD

TELEFON 5527322

TEATED

- Helme kirikus toimuvad jumalateenistused pühapäeviti kell 11.
- Nõukogu koosolek toimub 18. veebruaril kell 11.
- Uuel aastal soovime liikmeannetuseks 30 eurot.
- Kirik avatud K-N kell 10-13 ning tund enne jumalateenistust.
- Taagepera kirikus toimuvad jumalateenistus ja nõukogu koosolek 25. veebruaril kell 14.
- Tõrva Misjonimajas toimuvad jumalateenistused üle pühapäeviti kell 15. Küsimuste-vastuste õhtu toimub neljapäeviti kell 18.

Kontaktandmed:

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus

e-post arvo.lasting@eelk.ee, tel 524 9654 või 763 3340
a/a EE512200001120082428 (Swedbank)

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani kogudus

a/a EE842200221013466795 (Swedbank)

Tõrva Immaanueli kogudus

e-post torva@kogudused.ee, tel 517 0101
a/a 884204278621942100

Reklaami Tõrva Teatajas

Hinnakiri leitav
Tõrva valla kodulehelt
Kirjuta: kuldne@kuldne.com
537 369 92

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD

OLEME SUURIM ERAMAA OMANIK
VALGAMAAL JA TEGUTSENUD ÜLE 25 AASTA

ANTS ERIK
50 91 575

METSATERVENDUSE.EE

AUTOREMONT
REHVITÖÖD
AUTOHOOLDUS
PUKSIIRTEENUS
AUTORENT

tel 5199 9502
tmhooldusgrupp@gmail.com

Piirimäe talu, Helme alevik,
Helme vald, Valgamaa
68608

TM HOOLDUSGRUPP OÜ

TEHASEPOOD

VOODID, MADRATSID, DIIVANID
TÖÖSTUSE 10, TÕRVA

E-R

08:00-16:30

LAUPÄEVITI

10:00-14:00

Info +372 5538480

Sime Beds

Puurkaevud

Maaküte

Veesüsteemid

Biopuhastid

Septikud

Mahutid

KONTAKT

www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

THKK müüb!

Hall lepp 60-65 €

Must lepp 65-70 €

Kuiv küttepuid 30 cm 78-83 €
50cm 75-80 €

Tel: 56 51820

KEVADE KESKUSE ARVUTIPOOD

- Arvutite hooldus ja remont
- Uued ja kasutatud arvutid
- Kaamerate paigaldus
- VHS digitaliseerimine
- Paberfotode digitaliseerimine

Kauplus avatud E-N 12:00-17:00

Väljakutsed E-N 9:00-12:00, R 9:00-17.00

info@silverarvuti.ee või 5015282

RAO METALL on rohkem kui 10 aastase ajalooga ettevõtte, kes ostab neljas Eesti paigas kokku vanametalli.

TASUTA vanametalli käru kaheks tunniks.

Tõrva teenindusplats
Avatud:
E-R 9-16,
L 10-14,
P Suletud
Kontakt +372 5300 5356
raometall@gmail.com

www.raometall.ee

1.02.2024 - 1.04.2024
HAJAASUSTUSE PROGRAMMI
TAOTLUSVOOR

MIRIDON
veetöötlusseadmed

- Veeanalüüside teostamine
- Filterseadmete valik
- Filterseadme paigaldus
- Survetõsteseadmete paigaldus

Täpsem info hajaasustuse programmi kohta kohalikust omavalitsusest!

www.miridon.ee | tel. +372 5066 775 või +372 7362 633
miridon@miridon.ee | Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

KORRALDATUD JÄÄTMEVEO RAKENDAMINE TÕRVA VALLAS

AS Eesti Keskkonnateenused ja MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus

AS Eesti Keskkonnateenused koostöös MTÜ-ga Eesti Jäätmehoolduskeskus selgitab tekkinud olukorda jäätmevedaja klienditeeninduse kättesaamisel ning annab juhi-seid, kuidas jäätmevaldaja peaks toimima:

1. Seoses uute veopiirkondade käivitamisega (Valga, Tõrva, Otepää) ja uute jäätmeliikide kogumisega on jäätmevedaja klienditeenindus ülekoormatud. Elanikel on seoses lepingutega palju küsimusi, mistõttu on pöördumiste hulk olnud suur ja nendega tegelemine võtab oodatust rohkem aega.
2. Kui olete edastanud jäätmevedajale e-kirja, kuid pole sellele vastust saanud, siis muretseda ei pea: vedaja ülesanne on Teile vastata ja seda tehakse esimesel võimalusel. Jääge

lihtsalt vastust ootama.

3. Kui olete jäätmevedajale helistanud, kuid ei ole kontakti saanud, siis palun saatke oma soov või taotlus vedajale e-posti teel aadressile viljandi@keskkonnateenused.ee.
4. Kui Te ei ole saanud oma lepingut sõlmida või muuta enne 1. veebruari 2024, siis muretsamiseks pole põhjust: jäätmevedaja vastab Teie lepingu sõlmimise või muutmise soovile esimesel võimalusel.
1. veebruaril algab jäätmete vedu Teile algselt välja saadetud lepingu ja graafiku alusel. Kui lepingu muutmise soovi tõttu, mida ei ole aga veel lepingusse vedaja poolt sisse viidud, tekib tühisõit, siis vedaja Teile tühisõiduarvet ei esita.
5. Kui Teil ei ole võimalik segaolmejäätmeid, segapakendit või biojäätmekogumist liigiti koguda, sest vedaja ei ole toonud Teile vastavat konteinerit või kotte, siis toimige järgmiselt:
 - segaolmejäätmed pange ükskõik millisesse kilekotti.

- Biojäätmekogumist pange segaolmejäätmete konteinerisse, kui Teil ei ole ajutiselt võimalik kasutada koht-kompostimist.
 - Segapakendid saate koguda ükskõik millisesse kilekotti (ka musta kilekotti, kuid eelistatud on läbi-paistvasse).
- Sellisel viisil toimides ei rakenda jäätmevedaja Teile mingeid sanktsioone. Palume aga panna tähele, et eelnevalt kirjeldatud viisidel jäätmete kogumine on lubatud vaid juhul, kui vedaja poolt on tekkinud viivitus Teile jäätmete kogumisvahendi kohaletoomisel.
6. Jäätmevedaja ei väljasta veebruarikuus tühisõiduarvet, kui Teil ei ole jäätmete veopäeval väljas vajaminevat konteinerit või kogumiskotti. Vajaminev konteiner või kogumiskott tuleb muretseda esimesel võimalusel.

Täname Teid mõistva suhtumise eest!

500 000 TONNI JÄÄTMEID

Igal aastal tekib Eesti kodumajapidamistes jäätmeid ligikaudu 500 000 tonni ehk 350 kilogrammi inimese kohta. Tulenevalt jäätmeseadusest on Eestis jäätmete liigiti kogumine kohustuslik – tähtis on seda teha nii kodus, tööl kui ka harridusasutustes.

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50 protsenti kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli- ja klaasjäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Näiteks paberi, papi, metalli, plastiku ja klaasi tootmiseks kulutatakse suurtes kogustes energiat, vett ja muid ressursse ning materjali ringlussevõtt aitab neid ressursse kokku hoida.

Olmejäätmeid tuleb liigiti koguda juba nende tekkekohas. Sellega tagame jäätmete kõrgema kvaliteedi ja parema ringlussevõtu võimaluse.

Eesti kodudes tekib igal aastal 300 kilogrammi jäätmeid inimese kohta. Sellest ligi kolmandiku moodustavad köögis ja toiduvalmistamisel tekkivad biojäätmekogumist, milleks

on näiteks riknenud puu- ja köögiviljad ja nende koored, liha- ja kalajäätmekogumist ning luud, munakoored, kohvi- ja teepaks koos filtriga, majapidamis-paber ja salvrätid, aga ka loikelilled ja ilma potita toataimed koos mullaga. Selliseid jäätmeid ei tohiks panna majapidamises tekkinud muu prügi hulka. Biojäätmekogumist eraldi kogumine on kohustuslik ja äärmiselt vajalik. See on ka lihtsaim viis igaühel anda oma panus keskkonnahoidu.

Linnades ja alevikes on biojäätmekogumist mõistlik koguda konteinerisse, mida tühjeneb graafiku alusel jäätmevedaja. Konteinerisse tuleks need panna lahtiselt, paberkotis või spetsiaalse biolaguneva kotiga, mida müüvad näiteks suuremad toidupoe. Tavalisse plastist juurvijakotti ei tohi biojäätmekogumist panna.

Kinnise komposti võib ka ise ehitada, ent see peab vastama kohaliku omavalitsuse seatud tingimustele, mille leiab omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjast. Samuti tasub nõu küsida kohaliku omavalitsuse keskkonnaspetsialistilt.

Lisainfo: keskkonnaspetsialist Jane Molder (tel 766 5318, e-post jane.molder@torva.ee)

Korraldatud jäätmeveo sorteerimisjuhend

Pakend peab olema tühi. Vajadusel loputa kergelt üle. Anna vedajale üle läbipaistvas kotis. Konteineriga üleandmisel pane konteinerisse lahtiselt või samuti läbipaistvas kotis.

- Kilekotid ja pakkekile
- Toote ümber olnud penoplast
- Kosmeetika- ja hooldustoodete ning tarbekaupade pakendid
- Toiduainete kotid, pakendid
- Konservikarbid ja alumiiniumpurgid
- Metallkorgid- ja kaaned
- Tetrapakid
- Kodukeemia pakendid
- Munakarbid
- Kommipaberid
- Lille ja salatipotid

Pakend peab olema tühi. Vajadusel loputa kergelt. Korgid ja kaaned võta klaaspakendi konteinerisse panemisel ära (need pane segapakendisse). Klaaspakend pane konteinerisse lahtiselt.

- Karastus- ja alkohoolsete jookide pudelid
- Purgid
- Maitseainete topsid

Komposti tekkekohal või anna jäämevedajale konteineriga üle. Konteinerisse pane jäätmed lahtiselt, paberkotis või biolaguneva kotiga.

- Riknenud toit ja toiduajäätmekogumist
- Riknenud puu- ja köögiviljad, nende koored
- Liha- ja kalajäätmekogumist, kalaluud
- Muna- ja pähkliskoored
- Pabermassist munarestid
- Majapidamis-paber ja salvrätid
- Kohvipaks ja filtrid
- Loikelilled, ilma potita toataimed

Kogu eraldi ja anna jäätmevedajale üle või vii nõuetekohasesse kogumiskohta.

- Ajalehed, ajakirjad
- Kataloogid ja reklaamlehed
- Töövihikud, kaustikud
- Kontoripaber
- Jõupaber
- Ümbrikud
- Kõvade kaanteta raamatud
- Laine-papp
- Joonistus-paber
- Pappkastid ja -karbid
- Paberkotid
- Pakkepaber

Segaolmejäätmed on jäätmed, mis liigiti kogumisest üle jäävad ja mida ei ole võimalik ringlusse suunata.

- Katkised riided, jalanõud, nõud, mänguasjad
- Mähkmed, hügieenisidemed, kondoomid
- Kosmeetika
- Kassiliiv, tuhk (pakendatult)
- Suitsukonid
- Tolmuimeja kott
- Suured kondid
- Määrduv pakend (mida ei ole võimalik puhtaks loputada)
- Kõrgete temperatuuridega foolium
- Kasutatud pabernõud
- Määrduv või vettinud paber ja papp
- Kunstlilled ja küünlad
- Peeglikillud, klaasikillud

EESTI JÄÄTMEHOOLDUSKESKUS